

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3309/2021. (VII. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.I.10.184/2019/4. számú végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Hajdu-Dudás Mária egyéni ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszát a Kúria Mfv.I.10.184/2019/4. számú végzésével szemben terjesztette elő, kérve a kúriai végzés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy munkáltatója a 2013. november 15-én kelt felmentésével az indítványozó közszolgálati jogviszonyát megszüntette. Az intézkedés ellen az indítványozó – az intézkedésben foglalt jogorvoslati kioktatásnak megfelelően – 30 napon belül bírósághoz fordult. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2016. március 10-én kelt, 32.M.4429/2013/31. számú ítéletében a keresetnek helyt adott, és megállapította, hogy az alperes munkáltató 2013. november 15-én kelt felmentésével az indítványozó közszolgálati jogviszonyát jogellenesen szüntette meg. A bíróság kötelezte ezért a munkáltatót, hogy az indítványozónak átalánykártérítést, illetve perköltséget fizessen.
- [3] Az elsőfokú ítélettel szemben mind a két fél fellebbezett. A fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2017. április 11-én kelt, 5.Mf.680.480/2016/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét teljes egészében hatályon kívül helyezte és a pert megszüntette. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatra nem alkalmas. A másodfokú bíróság rögzítette, hogy a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Kttv.) 190. § (1) bekezdése és (2) bekezdésének a) pontja szerint a közszolgálati panaszt a sérelmesnek tartott munkáltatói intézkedésről szóló irat kézbesítésétől számított 30 napon belül lehet a Kormánytisztviselői Döntőbizottsághoz benyújtani a kormányzati jogviszony megszüntetésével kapcsolatos ügyekben. A Kormánytisztviselői Döntőbizottság döntésével szemben a kormánytisztviselő, illetve a munkáltató a döntés közlésétől számított 30 napon belül bírósághoz fordulhat.
- [4] Az indítványozó a másodfokú bíróság fenti végzését fellebbezéssel nem támadta meg, hanem 2017. július 31-én közszolgálati panaszt terjesztett elő a Kormánytisztviselői Döntőbizottság előtt. A Kormánytisztviselői Döntőbizottság a 2017. szeptember 15-én közölt határozatával az eljárást megszüntette azon indokolással, hogy annak lefolytatására nem rendelkezik hatáskörrel, mivel az indítványozó köztisztviselőként állt jogviszonyban az alperesnél. Határozatában utalt a Kttv. 226. § (1) bekezdésére és (3) bekezdésének e) pontjára. Megállapította, hogy az indítványozó a Kttv. 238. § (1) bekezdése szerint igényének érvényesítése érdekében közvetlenül bírósághoz fordulhat, jogviszonyára a Kttv. 190–191. §-ai nem alkalmazhatóak.
- [5] Az indítványozó ezt követően ismételt keresetet terjesztett elő a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon, melyben hivatkozott arra, hogy a korábbi permegszüntető végzés miatt az igénye nem minősül ítélt dolognak, ezért jogosult azt az elévülési időn belül ismételt a bíróság előtt érvényesíteni. Utalt a Kttv. 238. § (3) bekezdés a) pontjára, valamint a Kttv. 192. § (7) bekezdésére, mely szerint az igényének a bíróság előtti érvényesítése az elévülést megszakította, ezért az elévülési idő újra kezdődött. Előadta, hogy az igényérvényesítési határidőket folyamatosan betartotta, az nem értékelhető a terhére, hogy a másodfokú bíróság permegszüntető végzése ellen nem nyújtott be fellebbezést. A keresetlevéllel egyidejűleg igazolási kérelmet is előterjesztett. A bíróság 2017. november 21-én kelt, 39.M.2811/2017/3. számú végzésével az indítványozó igazolási kérelmét érdemi vizsgálat nélkül, a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította. A végzés indokolása szerint az indítványozó a 2017. október 7-én a bírósághoz érkezett keresetében a 2013. november 19-én közölt felmentéssel összefüggésben kívánt igényt érvényesíteni, azonban a Fővárosi Törvényszék a pert már megszüntette,

a végzéssel szemben a felperes nem élt fellebbezéssel. Az igazolási kérelem alaptalan, mert lényegében az első fokon jogerőre emelkedett permegszüntető végzés felülvizsgálatát célozza. Az elsőfokú bíróság a végzés indokolásában arra is hivatkozott, hogy az igazolási kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításának az is indoka, hogy a keresettel támadott munkáltatói intézkedés átvételétől számított három hónapos objektív határidőn belül terjeszthette volna azt elő az indítványozó, ezen határidőhöz képest a keresetindítás és az igazolási kérelem elkészítését.

- [6] Ezt követően a felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2018. március 6-án kelt, 5.Mpkf.69009/2018/3. számú végzésével az indítványozó igazolási kérelmének helyt adott, az elsőfokú bíróság végzését hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per további tárgyalására és új határozat hozatalára utasította. Határozatában a másodfokú bíróság megállapította, hogy az indítványozó a felmentésben rögzített jogorvoslati tájékoztatásnak megfelelően járt el, ezen igényérvényesítése az elévülést megszakította. Kereseti kérelmének érdemi elbírálása nem történt meg, azaz az indítványozó a követelését menthető okból nem tudta érvényesíteni.
- [7] Az ismételten eljáró elsőfokú bíróság 2018. május 29-én kelt, 71.M.561/2018/5. számú ítéletével megállapította a közszolgálati jogviszony jogellenes megszüntetését, és annak jogkövetkezményeként átalánykártérítést ítélt meg az indítványozó javára. Az alperes fellebbezése nyomán eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2019. január 9-én kelt, 4.Kf.650.390/2018/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezett részében helybenhagyta.
- [8] Az alperes felülvizsgálati kérelme nyomán eljáró Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.I.10.184/2019/4. számú végzésével a másodfokú ítéletet az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatállyal hatályon kívül helyezte, és a pert megszüntette. Az indokolás szerint az indítványozó a keresetet elkésztetten nyújtotta be. A Kúria megállapította, hogy az indítványozó az igazolási kérelem előterjesztésére nyitva álló objektív határidőt elmulasztotta, ezért az igazolási kérelmét el kellett utasítani. A Kúria szerint az objektív határidő elmulasztása esetén semmiféle méltányosság nem gyakorolható. Nincs ezért jelentősége annak, hogy a mulasztás ténye az indítványozónak csak az alapeljárásban a jogerős permegszüntetéskor, illetve a Kormánytisztviselői Döntőbizottság határozatának a közlésekor jutott a tudomására. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 107. § (1) bekezdése értelmében a mulasztástól számított három hónapon túl igazolási kérelem akkor sem volt előterjeszthető, ha a tudomásszerzés vagy az akadály megszűnése később következett be.
- [9] Az indítványozó a Kúria végzését megtámadta. Azt állította, hogy a Kúria megfosztotta őt a hatékony jogorvoslati jogától, mivel a pert nem bírálta el érdemben. Erre figyelemmel úgy vélte, hogy a kúriai végzés az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe ütközött. Az indítványozó kifogásolta, hogy esetében nem érvényesülhetett az elévülés megszakítására vonatkozó rendelkezés, és a régi Pp. 109. § (3) bekezdése szerinti méltányos elbírálás követelménye. Ennek kapcsán úgy vélte, hogy a Kúria nem adott számot – a tisztességes eljáráshoz való jog követelményének megfelelő módon – döntése indokairól. Álláspontja szerint sérült ezért a tisztességes eljáráshoz való joga, s így a kúriai végzés az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközött. Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való joga sérelmére hivatkozott továbbá azért, mert szerinte ügyében – az eljárás egészét (6 év), illetve a jogerős döntéstől a Kúria permegszüntető végzésének meghozataláig eltelt időt (2,5 év) tekintve – nem érvényesült az ésszerű időn belül való elbírálás követelménye. Az indítványozó szerint továbbá az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése által garantált jogbiztonság követelménye sérült amiatt, mert a permegszüntető végzést hozó másodfokú bírói tanács számára sem volt egyértelmű, hogy az indítványozó mely bíróság, hatóság előtt érvényesítheti a jogviszony jogellenes megszüntetéséből eredő igényét, és erre a Kúria nem volt figyelemmel.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [11] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett kúriai végzéssel zárult perben felperes volt, számára a kúriai végzés hátrányos döntésként értékelhető, s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A természetes személy ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.

- [12] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben benyújtott panaszában (a Kúria végzését 2020. február 3-án kézbesítették, az alkotmányjogi panaszt 2020. április 3-án terjesztette elő) rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai végzést támadta.
- [13] 2.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjával összefüggésben következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmének valószínűsítésére alapítható. A jelen indítvány e feltételnek csak részben tett eleget. Az indítványban megjelölt B) cikk (1) bekezdésére az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint csak a kellő felkészülési idő hiányával, illetve a visszaható hatályú jogalkotás tilalmával összefüggésben alapítható alkotmányjogi panasz {pl. 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [86]–[91]; 3041/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [22]}, ami jelen ügyben nem teljesült.
- [14] 2.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [15] Az indítványozó a támadott végzéssel kapcsolatban mindenképp az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által garantált jogai sérelmét állította, mert szerinte a Kúria nem adott számot – a tisztességes eljáráshoz való jog követelményének megfelelő módon – döntése indokairól, amikor az eljárást megszüntette, továbbá nem érvényesült ügyében az ésszerű időn belül való elbírálás követelménye.
- [16] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hivatkozik arra, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntések alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírói döntés ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírói döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Az Alkotmánybíróság rámutatott már arra, hogy „[a] bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe”. „Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [...]” {Ld. először: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]} Az Alaptörvénynek az indítványozó által felhívott XXVIII. cikk (1) bekezdése a jelen ügyben sem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.
- [17] Az Alkotmánybíróság az ügy ésszerű időn belül történő elbírálásának követelményével összefüggésben állandó gyakorlatára hivatkozik, mely szerint „nincs hatásköre arra, hogy egy adott bírósági eljárás jelentős elhúzóadásából eredő következményeket enyhítse vagy orvosolja. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti panasz esetén csupán az indítványban támadott bírósági ítélet megsemmisítése felől rendelkezhet (amennyiben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben támadott ítéleteket megsemmisítené, a bírósági eljárás újra kezdetét venné, tehát a per csak tovább húzódná). A panaszos által sérelmezett pertartam, mint az adott pert jellemző körülmény olyan törvényességi szakkérdés, amelynek megítélése nyilvánvalóan nem tartozik az Alkotmánybíróság vizsgálódási körébe.” {3174/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [20]} Az Alkotmánybíróság több döntésében hangsúlyozta, hogy polgári perben a per (illetve maga az ügy) elhúzóadásának kérdését olyan törvényességi szakkérdésnek tekinti, amely nem tartozik a testület vizsgálódási körébe [legutóbb ld. pl. a 3258/2020. (VII. 3.) AB végzést, a 3331/2020. (VIII. 5.) AB határozatot, illetve a 3365/2020. (X. 22.) AB végzést]. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben sem látott indokot arra, hogy korábbi gyakorlatától eltérve, az alkotmányjogi panaszt befogadja és érdemben bírálja el az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított, ésszerű idő sérelmének megállapítására irányuló indítványt.
- [18] Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság megítélése szerint a konkrét ügyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére történő hivatkozás nem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, amely az indítvány befogadását és érdemi vizsgálatát indokolná.

- [19] Az indítványozó állította továbbá, hogy a Kúria megsértette a jogorvoslathoz való jogát, a kúriai végzést ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe ütközőnek tartotta. Az indítványozó az Alaptörvény által biztosított jogorvoslathoz való joga sérelmét azért kérte megállapítani, mert a Kúria megszüntette az eljárást és a pert nem bírálta el érdemben. Az Alkotmánybíróság jogorvoslathoz való jog vonatkozásában állandó gyakorlattal rendelkezik, legutóbb a 3304/2020. (VII. 24.) AB határozatában rögzítette összefoglaló jelleggel: „Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében követelmény a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségének biztosítása {35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]}. [...] További követelményként határozta meg az Alkotmánybíróság a jogorvoslat ténylegességét, vagyis azt, hogy a jogorvoslati fórum képes legyen a jogsérelem orvoslására, amelynek értelmében egyrészt követelmény, hogy a jogorvoslati fórumrendszer igénybevitelét ne gátolják jogszabályi előírások, másrészt, hogy milyen a jogorvoslat terjedelme, azaz teljesszűrésűsége, illetve korlátozottsága {2/2013. (I. 23.) AB határozat, Indokolás [35], [37]; 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [82]}.” (Indokolás [38]–[39]) A jelen ügy kapcsán nem merült fel, hogy az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében a magasabb fórumhoz fordulás lehetősége ne lett volna biztosított, illetve a jogorvoslat korlátozott lett volna. Felülvizsgálati kérelem alapján, a vonatkozó eljárási szabályok szerint járt el a Kúria, a felülvizsgálati eljárást lezáró végzésével indokolt döntést hozott. Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság megítélése szerint a konkrét ügyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének a sérelmére történő hivatkozás sem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, amely az indítvány befogadását és érdemi vizsgálatát indokolná.
- [20] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában és 52. § (1b) bekezdés b) pontjában írt feltételeknek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. június 22.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/895/2020.

